

HÖGSTA DOMSTOLENS DOM

meddelad i Stockholm den 5 maj 2009

Mål nr

T 2787-07

KLAGANDE

AB

Ombud: Jur.kand. LE

MOTPARTER

1. AA

2. FB

Ombud för 1 och 2: Advokat ÖJ

SAKEN

Fordran

ÖVERKLAGADE AVGÖRANDET

Svea hovrätts dom den 5 juni 2007 i mål T 9937-06

_____

DOMSLUT

Högsta domstolen förklarar att AA och FB inte är bevisskyldiga för att styrelsen vid utgången av år 2001 saknade skäl att anta att CMF Consulting AB:s eget kapital understeg hälften av det registrerade aktiekapitalet.

Högsta domstolen finner inte skäl att meddela prövningstillstånd i målet i övrigt. Hovrättens domslut står därmed fast.

AB förpliktas att ersätta AA och FB för rättegångskostnader i Högsta domstolen med trettioettusentvåhundrafemtio (31 250) kr, avseende ombudsarvode, jämte ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för Högsta domstolens dom till dess betalning sker.

YRKANDEN I HÖGSTA DOMSTOLEN M.M.

AB har yrkat att Högsta domstolen med ändring av hovrättens dom fastställer tingsrättens dom och befriar honom från skyldigheten att ersätta AA och FB för rättegångskostnader vid tingsrätten och i hovrätten.

AA och FB har bestritt ändring.

Parterna har yrkat ersättning för rättegångskostnader i Högsta domstolen.

Högsta domstolen har meddelat prövningstillstånd beträffande frågan huruvida AA och FB är bevisskyldiga för att de vid utgången av år 2001

saknade skäl att anta att CMF Consulting AB:s eget kapital understeg hälften av det registrerade aktiekapitalet samt förklarat frågan om meddelande av prövningstillstånd rörande målet i övrigt vilande.

DOMSKÄL

I målet är ostridigt att CMF Consulting AB:s eget kapital var förbrukat i sin helhet den 31 december 2001 samt att bolagets styrelse då inte upprättade någon kontrollbalansräkning. AB har gjort gällande att AA och FB med anledning av detta, som styrelseledamöter i bolaget, är personligt betalningsansvariga enligt 13 kap. 2 § aktiebolagslagen (1975:1385) för bolagets skuld till honom. AA och FB har bestritt betalningsansvar bl.a. på den grunden att det vid utgången av år 2001 inte förelåg skäl att anta att bolagets eget kapital understeg hälften av det registrerade aktiekapitalet.

Den fråga Högsta domstolen nu skall ta ställning till är huruvida AA och FB är bevisskyldiga för att det vid utgången av år 2001 saknades skäl att anta att CMF Consulting AB:s eget kapital understeg hälften av det registrerade aktiekapitalet.

Fråga är om tillämpning av 13 kap. 2 § aktiebolagslagen (1975:1385) i dess lydelse före den 1 januari 2002. De delar av bestämmelsen som är av intresse i målet återfinns numera i 25 kap. 13 och 18 §§ aktiebolagslagen (2005:551), se prop. 2004/05:85 s. 489 f. och 872 ff.

Enligt första stycket i det först angivna lagrummet föreskrevs bl.a. att

styrelsen ofördröjligen skulle upprätta och låta revisorerna granska en särskild balansräkning (kontrollbalansräkning) så snart det fanns skäl att anta att bolagets eget kapital understeg hälften av det registrerade aktiekapitalet (den kritiska gränsen). Enligt fjärde stycket svarade *styrelseledamöterna* solidariskt för bolagets uppkommande förpliktelser om de underlät att fullgöra vad som ålåg dem enligt första stycket. Av fjärde stycket framgick vidare att en styrelseledamot undgick ansvar om han visade att underlåtenheten inte berodde på försummelse av honom.

Prövningen av frågan huruvida en styrelseledamot har ådragit sig personligt betalningsansvar skall således ske i två led. (Se t.ex. Andersson m.fl., Aktiebolagslagen, En kommentar, Del III, med suppl. t.o.m. april 2008 s. 25:48, Lindskog, Kapitalbrist i aktiebolag, 2008 s. 27 ff., Nerep & Samuelsson, Aktiebolagslagen – en lagkommentar del 3, 2007 s. 207 och Hägge, Regress mellan kollektivt ansvariga, SvJT 2005, s. 1053.)

Det första ledet tar sikte på frågan om det föreligger objektiva förutsättningar för personligt betalningsansvar. En sådan förutsättning, som vid den aktuella tidpunkten inte direkt framgick av lagtexten, är att bolagets eget kapital faktiskt understeg den kritiska gränsen (NJA 1988 s. 620; jfr numera 25 kap. 18 § fjärde stycket aktiebolagslagen, 2005:551). En annan förutsättning är att *styrelsen* underlåtit att upprätta en kontrollbalansräkning trots att det har funnits skäl att anta att bolagets eget kapital understeg den kritiska gränsen. Det måste antas att det för skyldigheten att upprätta en kontrollbalansräkning är tillräckligt att någon i styrelsekreten insett eller bort inse risken för kapitalbrist.

För att en enskild styrelseledamot skall vara betalningsansvarig krävs emellertid därutöver att denne varit försumlig. Det andra ledet av prövningen tar sikte på den frågan.

Det ankommer på den som gör gällande personligt betalningsansvar att visa att de objektiva förutsättningarna för sådant ansvar föreligger. Har denne visat att dessa förutsättningar föreligger ankommer det därefter på den som anspråket riktas mot att visa att han eller hon inte har varit försumlig.

Detta innebär att det är den som påstår att viss styrelseledamot är personligt betalningsansvarig som har att visa att det vid viss given tidpunkt fanns skäl för *styrelsen* att anta att bolagets eget kapital understeg den kritiska gränsen. För att bevisbördan för att det fanns skäl att anta en kapitalbrist skall anses vara fullgjord är det i praktiken ofta tillräckligt att borgenären visar att det förelegat en faktisk kapitalbrist. (Se t.ex. Andersson m.fl., a.a. s. 25:48, Lindskog, a.a. s. 40 och Nerep & Samuelsson, a.a. s. 152 f. och Oppenheimer m.fl., Företag i kris, 4 uppl. 2007 s. 26.)

AA och FB är således inte bevisskyldiga för att styrelsen vid utgången av år 2001 saknade skäl att anta att CMF Consulting AB:s eget kapital understeg hälften av det registrerade aktiekapitalet. Den i prövningstillståndet angivna frågan skall besvaras i enlighet härmed.

Då hovrätten, även med utgångspunkten att bevisbördan åvilat AA och FB, funnit att de inte haft skäl att anta att bolagets egna kapital var förbrukat vid aktuell tidpunkt, finns det inte anledning att meddela prövningstillstånd i

målet i övrigt.

AB skall ersätta AA och FB för deras rättegångskostnader i Högsta domstolen. Yrkad ersättning får anses skälig.

I avgörandet har deltagit: justitieråden Dag Victor, Severin Blomstrand,
Ann-Christine Lindeblad (referent), Per Virdesten och Anna Skarhed
Föredragande revisionssekreterare: Cecilia Tallkvist